VALTAKUNNANVOUDINVIRASTO LAUSUNTO

6.11.2017 599/331/17

Eduskunnan lakivaliokunta

Viite: lausuntopyyntönne 26.10.2017, HE 150/2017vp

LAUSUNTO LAKIVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI ULOSOTTOKAAREN MUUTTAMISESTA

Pyydettynä lausuntonaan Valtakunnanvoudinvirasto esittää seuraavaa.

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan ulosottokaaren muuttamista ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkamiseksi. Vähintään vuoden ajan työttömyysetuutta saaneet ulosottovelalliset olisivat oikeutettuja enintään kuuden kuukauden pituiseen lykkäykseen palkan ulosmittauksesta, jos he ovat tulorajaulosmittauksen piirissä. Muiden velallisten osalta ulosottomies voisi myöntää lykkäystä enintään neljäksi kuukaudeksi.

Esityksessä ehdotetaan myös, että luonnollisen henkilön säännönmukaisesta elinkeinotulosta voitaisiin jättää ulosmittaamatta pääsäännön mukaista viittä kuudesosaa suurempi määrä sen perusteella, että velallinen ryhtyy elinkeinonharjoittajaksi pitkän työttömyyden jälkeen.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi kaksi muutosta, jotka johtuvat velan lopullisesta vanhentumisesta. Vielä esitetään tehtäväksi muutamia teknisiä muutoksia, jotka aiheutuvat edellä mainituista työllistymisen kannustinloukkojen purkamiseksi tehdyistä muutosesityksistä.

Lykkäys ulosmittaukseen työllistymisen perusteella

Jos velallinen on työsuhteen alkaessa saanut työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua työttömyysetuutta vähintään 258 päivältä, tulorajaulosmittauksessa palkan ulosmittausta on velallisen pyynnöstä lykättävä niin, että lykkäys kestää puolet työsuhteen kestosta, kuitenkin enintään kuusi kuukautta. Lykkäyksen kesto lasketaan työsuhteen alkamisesta, ja lykkäyskuukausien määrä pyöristetään täysiksi kalenterikuukausiksi ylöspäin. Lykkäys voidaan jättää antamatta, jos velalliselle on aiemmin myönnetty lykkäys ja uusi lykkäys vaarantaisi olennaisesti hakijan maksunsaantioikeuden.

Jos 1 momentissa tarkoitetut lykkäyksen saamisen edellytykset eivät täyty, palkan ulosmittausta voidaan kuitenkin lykätä työllistymisen perusteella niin, että lykkäys kestää enintään puolet työsuhteen kestosta, ei kuitenkaan yli neljää kuukautta työsuhteen alkamisesta. Lykkäystä ei kuitenkaan voida myöntää, jos hakijan maksunsaantioikeus vaarantuu olennaisesti tai jos työttömyys on kestänyt vain lyhyen ajan.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Telekopio	Sähköpostiosoite
Kauppiaskatu 1 20100 TURKU	PL 330 20101 TURKU	029 566 5150	028 566 5159	vvv@oikeus.fi

Esitys on pitkäaikaistyöttömän työllistämiseksi merkittävä muutos ulosottomenettelyyn. Muutos on kannustava tuki pitkäaikaistyöttömänä eli vähintään yhden vuoden työttömänä olleelle velalliselle, joka haluaa työllistyä ja maksaa velkansa. Palkan ulosmittauksen lykkäys auttaisi vaikeimman vaiheen yli. Säännös on myös pakottavaa oikeuttava siinä mielessä, että lykkäyksen myöntäminen ei ole ulosottomiehen harkinnassa, vaan se on myönnettävä, kun edellytykset täyttyvät. Toisaalta esitys on muotoiltu niin, että lykkäystä voi käytännössä saada vain kerran saman pitkäaikaistyöttömyyden perusteella. Ulosottomenettelyn kannalta hyvää säännöksessä on myös se, että lykkäysajan alkaminen lasketaan aina työsuhteen alkamisesta, ei siitä, milloin velallisen työsuhteen alkaminen tulee ulosottomiehen tietoon. Tällöin velallinen ei voi saada etua siitä, että tieto työsuhteen alkamisesta tulee ulosottomiehelle vasta työsuhteen alkamisen jälkeen. Muutosesitys koskee kuitenkin vain niitä velallisia, jotka kuuluvat tulorajaulosmittauksen piiriin eli joiden nettopalkka on enintään kaksi kertaa suojaosuuden määrä. Nykyinen suojaosuus yhdelle hengelle on 672,30 euroa ja kaksinkertainen suojaosuus siis 1.254,60 euroa.

Siltä varalta, että velallisen pitkäaikaistyöttömyys ei ole aivan kestänyt työttömyysturvalain mukaista 258 päivää, on velallisella silti mahdollisuus saada harkinnanvaraisesti lykkäystä enintään neljä kuukautta säännöksen toisen momentin perusteella.

Muutos elinkeinotulon ulosmittaukseen

Jos velallinen on elinkeinoa harjoittava luonnollinen henkilö, hänen saamastaan toistuvasta elinkeinotulosta jätetään ulosmittaamatta viisi kuudesosaa. Velalliselle voidaan jättää:
1) tätä enemmän, jos velallinen voi siten jatkaa elinkeinotoimintaa, on ryhtynyt elinkeinonharjoittajaksi pitkän työttömyyden jälkeen tai jos velallisen maksukyky on erityisen syyn vuoksi olennaisesti heikentynyt; tai
2) tätä vähemmän, jos sitä voidaan pitää velallisen varallisuusasemaan nähden kohtuullisena tai jos velallinen on olennaisesti laiminlyönyt elinkeinoonsa liittyviä maksuvelvoitteita.

Säännökseen lisättäisiin ulosmittauksen määrän vähentämisperusteeksi se, että velallinen on pitkän työttömyyden jälkeen työllistänyt itsensä elinkeinonharjoittajana.

Lisäys on tarkoitettu sovellettavaksi yrittäjyyden alussa. Tällä perusteella olisi siten usein tarkoituksenmukaista jättää ulosmittaamatta säännönmukaista suurempi määrä elinkeinotulosta muutaman kuukauden ajan elinkeinonharjoittajaksi ryhtymisestä. Pitkällä työttömyydellä tarkoitettaisiin noin vuoden jatkunutta työttömyyttä. Ulosottomiehellä on pykälän mukaan paljon harkintavaltaa siinä, paljonko elinkeinotulosta ulosmitataan, ja on mahdollista, että myös muut perusteet ulosmittauksen määrän vähentämiseksi voivat tulla sovellettaviksi.

Lopuksi

Edellä selostetut muutokset ovat kannatettavia, joten Valtakunnanvoudinvirasto puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä sellaisenaan.

Johtava hallintovouti Jorma Niinivirta